

Čarovnik in cvetlice

Pred davnimi, davnimi časi je živel priden čarovnik. Bil je res zelo priden čarovnik, ne takšen, ki od naša kraljične in zaklinja ljudi, temveč neškodljiv in miroljuben. Svojo pisarno je imel na koncu mesta v majhni hišici. Uradne ure so bile od 8 do 12 in popoldne od 14 do 16, tako da ni imel mnogo časa zase. In to, otroci, mu je grozno mrzelo, zakaj strašno rad je slikal. Najrajši z vodnimi barvicami. In brž ko je zaprl pisarno, je vzel papir, barvice in stolico ter hajdi nekam slikat! Znal pa je tudi slikati, da je bilo veselje. Nekoč si je naslikal oso tako naravno, da jo je moral hitro izbrisati, ker bi ga sicer pičila. In drugič je spet naslikal lepo košato drevo in ko je prišel potem čez nekaj časa k tej sliki, je našel na veji gnezdo z majhnimi ptički. Tako naravno in lepo je slikal ta čarovnik.

Najljubša mu je bila nedelja. Ne zato, otroci, ker je hotel zjutraj malo poležati. Tega ni nikoli delal. Nasprotno, v nedeljo je vstal prej ko sicer, skočil v trafiko po časopise, jih pri zajtrku hitro prečital in že je spet vzel slikarske potrebščine ter hitel nekam slikat.

Nekoč je bila krasna nedelja. Sonce je sijalo, nebo se smejalo, drevje šumelo in sploh je bilo veselje pogledati na svet. Čarovnik je šel na travnik sredi gozda, ker je hotel naslikati veliko, staro bu-

kev, ki je stala tam od pamtiveka. Sedel je v senco, postavil stojalo in začel veselo slikati.

Še to vam moram povedati, otroci, da takrat travniki še niso bili takšni kakor danes. To so bile samo velike zelene ploskve, sama trava in tu pa tam kak grmiček, sicer pa ni bilo tam nobenih barv. Le nebo je bilo modro in belo in tam pod bukvijo je stala majčkена kočica z rdečo streho. In prav to je bilo čarovniku všeč in to je hotel naslikati.

Mislím, otroci, da ste tudi že kdaj slikali z vodnimi barvicami. In veste, da morate, če hočete slikati z drugo barvo, čopič lepo ožeti, obrizgniti in v vodi oplakniti. Tako je delal tudi čarovnik. Vselej je obrizgnil kako barvo v travo zraven sebe. Zdaj modro, ki je z njo slikal oblake, zdaj rdečo, s katero je slikal streho, potem rumeno in tako dalje. Nekako opoldne je sliko dovršil. Zadovoljen je vstal, si pogladil dolgo brado, potisnil koničasto čepico na tilnik in veselo zrl na svojo sliko. Naslikal je tako naravno, da ni vedel, ko jo je nekaj časa gledal, kaj je slika in kaj narava, ter se je moral slike dotakniti s prstom, da bi se o tem prepričal.

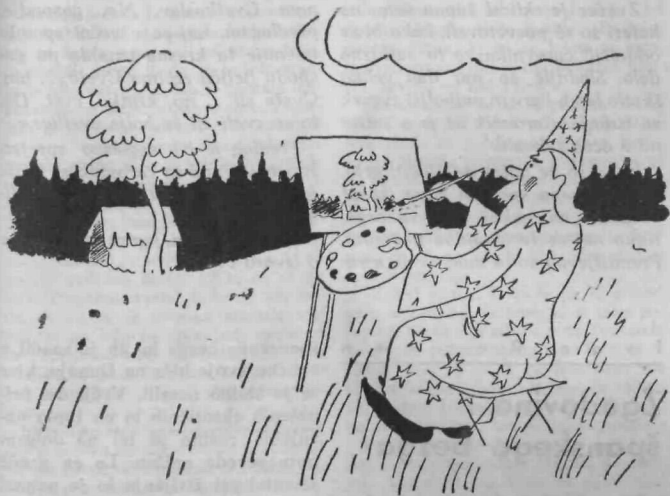
No in potem se je spomnil, da bi bilo treba iti k obedu. Začel je torej zbirati in zavijati svoje stvari. In ko se je pri tem sklanjal k tlom, je nenadno osupnil. Gleda travo in vidi tule več modrih pack, tam nekaj rdečih, tu spet rumenih, tamle so se barve zlile v vijoličaste, oranžne in vsakršne druge lise.

Čarovnik se je popraskal po bradi, šel nekoliko dalje, opazoval vse to s te in z one strani ter zmajeval

z glavo. Bilo je tako lepo, tisti barvasti kolački in zvezdice na zeleni travi.

»Pri moji veril« pravi čarovnik. »Ko bi mogel začarati, da bi postalo

»I no, naj bo, kar bo,« pravi čarovnik. Vrgel je paleto in čopič v travo, dvignil roke nad travnik in govoril čarovne stavke, slednjič pa je dodal:

iz tega nekaj trajnega in krasilo travo.«

Premišljal je in premišljal, potem pa si je rekel, da je nedelja in da torej ne sme čarati. Zato je šel k obedu, toda zmeraj je moral misliti na tiste barvaste madeže. Mislil je nanje tudi pri obedu in popoldne. In ponoči se mu je sanjalo, da je na velikem travniku, kjer kar mrzoli barvastih točk.

Zjutraj je vstal že ob petih in hitel na travnik. Tisti madeži so se seveda posušili in izginili, toda čarovnik je vzel čopič, ga namakal v razne barve in škropil okrog sebe. Kmalu je bil ves travnik poln barv.

»Naj se ti madeži izpremene v nekaj neživega, kakor je ta trava, to drevje, ti grmi in naj bo to tako povsod in zmeraj.«

In res mu je uspelo, ker je bil priden čarovnik. Nenadno so se začeli vsi ti barvasti kolački in zvezdice in jezički itd. gibati, dvigati na tenkih, debelih, oglatih, kosmatih, listnatih, golih in vsakršnih drugih pecljih ter se zibati v sapici.

»Jojmene, to je krasno!« je vzkliknil čarovnik in skakal od veselja.

Tisti dan je obesil na vrata listek »Sem zraven, vrnem se takoj«, in begal je po vsem mestu in vabil

ljudi, naj grede gledat to lepoto. In vsem je to strašno ugajalo, ljudje so se čudili, vriskali, trgali to, si krasili obleko in stanovanje in sploh je bil to velik ter slaven dan.

Zvečer je sklical župan sejo, kateri so se posvetovali, kako bi se oddolžili čarovniku za to zaslužno delo. Slednjič so mu dali veliko škatlo lepih barv in najboljši zvezek za risanje. Čarovnik se je s solzami v očeh zahvalil.

In ko so že hoteli zaključiti sejo, se je hipoma spomnil eden izmed občanov na nekaj zelo važnega. Kako naj se ta iznajdba imenuje? Premišljevali so in modrovali, a za-

man, slednjič pa je župan potrkal z žličko na kozarec ter izpregovoril med napeto tišino:

»Gospod čarovnik, kakor vem, se imenujete Betič, s krstnim imenom Cvetkoslav. No, gospodje, predlagam, naj se v večni spomin imenuje ta krasna iznajda po gospodu Betiču recimo Cveto... hm, Cveta ali... no, kratko, cvet. Da, to so cveti ali še bolje cvetlice.«

Predlog je bil soglasno sprejet, župan je žarel in čarovnik si je izjemno naročil peti kozarec malinovca.

In to je, otroci, konec te pravljice o izvoru cvetlic.

I v a n R o z m a n

Zgodovina španskega bezga

Le malo jih je, ki vedo, odkod je prišel ta lepi grm z vijoličastimi cveti v Evropo, v naše javne nasade in parke in v skromne podeželske vrtičke. »Siringa«, kakor imenujejo španski bezeg z znanstvenim izrazom botaniki (rastlinslovcji), je prišla v naše kraje iz daljnega Orienta preko Ogrske. Leta 1554. je poslal takratni ogrski kralj Ferdinand I. nekega poslanca z imenom Augerius v Carigrad k sultanu. Takrat je bil španski bezeg v srednjeevropskih in zapadnih deželah še popolnoma nepoznana rastlina. Ko je Augerius osem let pozneje zapustil Carigrad, je prinesel s seboj tudi nekaj grmičev

španskega bezga in jih je vsadil v vrtičku svoje hiše na Dunaju, kjer se je stalno naselil. Večji del pri- nešenih eksotičnih in na toplo navajenih rastlin je bil na dolgem potu seveda uničen. Le en grmič je ostal pri življenju in je pognal v zgodnji pomladi naslednjega leta čudovito lepe cvetove v veselje in občudovanje vsega dunajskega prebivalstva. Ta grm je bil praded vsega rodu španskega bezga, ki se je od tu razširil preko vse srednje Evrope, najhitreje seveda v sosednjo Ogrsko, kjer ga imenujejo »orgona«. Mi mu pravimo tudi »bezgovec« ali »majnica«, Srbi ga nazivajo »jorgovan«, v Turčiji pa nosi ime »laila«, odtod prihaja tudi naš izraz za barvo »lila«. Da bomo zelo točni, tudi Turčija prav za prav ni domovina španskega bezga; njegova domovina je daljni Vzhod, Kitajska, odkoder je prišel preko Perzije v Turčijo.